

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו (מדרש רבה כא). לכאורה מהו הלשון המיוחד שכתוב כאן אצל פנחס "בדין שיטול שכרו", שאין מופיע אצל שום מקרה אחר? הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע הסביר: שהרי מן הדין אין אדם ראוי לשכר בעד מעשיו, שכן איננו אלא ממלא חובתו, ובעד מילוי חובה לא מגיע שכר, אלא השי"ת עושה חסד עם ברואיו ומשלם שכר בעד מעשיהם הטובים...

זהו גם כוונת הפסוק "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש, כמעשהו" (תהילים יג, סב) גם זה משלם אתה לאיש כמעשהו אינו אלא חסד.

במה דברים אמורים? כשעושה אדם דברים שהוא מחויב לעשותם. אבל פנחס הלא עשה דבר שהוא "הלכה ואין מורין כן", שאילו היה בא לשאול פי בית דין, לא היו מחייבין אותו לעשות זאת - הרי ממילא מגיע לו שכרו בדין ולא בחסד....

"הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

כל מעשה קנאות או מחאה שקל החזון איש לגופו של ענין, עפ"י דעת תורה

צרופה. פעם באו קבוצת עסקנים אל החזון איש וביקשוהו שייצא במחאה על נושא מסויים, שלדעתם רק מחאתו תועיל. החזון איש התנגד. לאחר שהרבו להפציר בו אמר להם: "מדוע אין אתם עצמכם יוצאים במחאה גלויה?" השיבו לו: "לנו אף אחד לא ישמע..."

השיבם החזון איש מיניה וביה: "אם אף אחד לא ישמע לכם, למה שאני אשמע..." (פאר הדור)

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל... לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יא)

ישנה את האימרה הידועה, שלפלא הוא הדבר שלאחר שקוראים בתורה בשבת פרשת בלק על מעשה קנאותו של פינחס, מסיימים בזה את קריאת פרשת אותו שבוע, ואילו את סיפור הבטחת שכרו קוראים רק לשבת הבאה, בפרשת פינחס.

וכי לא היה מן הראוי להוסיף את פרשת השכר לקריאת הקודם, ורק אחר כך להפסיק?

אלא לימוד גדול רצתה התורה ללמדנו! כשאדם עושה מעשה קנאות ומקנא את קנאת ה' בתוך בני ישראל, אין למהר ולתת את שכרו. יש לבדוק תחילה מה הן סיבת קנאותו... מה הם המניעים שעומדים מאחורי מעשה, לאיזה מטרות הם נועדו...

שבוע שלם יש לשבת על מדוכה זו, ורק אחר כך אפשר להכריז, כי היתה זו קנאה לשם שמים ומגיע עליה שכר ברית שלום...

ובשם המגיד מישרים רבי מרדכי דרוק זי"ע

שמעתי, כשרצה להסביר מהו קנאות אמיתית היה אומר בצחות: כי הנה אצל פנחס (ברש"י סוף פרשת בלק) כתוב: "ראה מעשה וכו' ומיד ויקח רומח בידו", והנה היום לדאבונו רואים הרבה פעמים שקודם "לוקחים רומח ורק אחר כך מחפשים את המעשה..." (פנינים)

"פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל ולא כיליתי את בני ישראל" (כה, י-יא)

"דמינו כפאריה יכסוף לטרוף

וככפיר ישב במסתרים" (תהלים יז, יב)

לרה"צ ר' אשר פרינד הגיע אדם חור ומפחד, וספר: לאחרונה אני מרגיש חלשה אדירה בכל הגוף, אני יורד במשקל, ואין לי תאבון!

ר' אשר הביט בו ברצינות ושאל: ומה אתה חושב שזה? אמר היהודי: אני מאוד פוחד שזו המחלה...

אמר לו ר' אשר: אני פוחד עוד יותר שזה שום דבר!

פי לכל מחלה בעולם יש תרופה, חוץ מהדמיונות! אדם שנותן מקום לדמיונותיו וחושב שהם המציאות - מאפשר לדמיון להתעצם ולחרדה להתפתח בלי סוף! אז מה עושים עם הדמיונות?

מצד אחד, עלינו לדעת שהדמיונות ישארו תמיד. אי אפשר לעקר מתוכנו את רגש הדמיון! יכלת הדמיון היא חלק מהשכל האנושי!

אבל עצם הידיעה שהדמיון אינו אלא דמיון - מפחיתה את הפחד ומסלקת את החרדה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

במחלה קשה, עד שהרופאים נלאו למצוא לה רפואה, וכפסע היה בינה לבין המוות.

הלה הגיע בבכייה גדולה אל מרן ה'חפץ חיים', כשהוא מבקש מהרב להתפלל על בתו כי תחיה ולא תמות.

"רבי קדוש", צעק ובכה, "הצל נא את בתי ממות".

שמע מרן ה'חפץ חיים' את בקשתו של האיש, ואז עלה רעיון במוחו, "באם אתה חפץ כי לבתך תהיה רפואה שלמה, והיא תשוב לאיתנה ותמשיך לחיות", אמר לו ה'חפץ חיים', "גש נא מהרה אל הבית הטמא הזה אותו בנו הגויים בשיפולי העיירה, ותהרוס אותו! תשבור את הבית עד היסוד!

ובזכות זה אני מבטיח

לך כי לבתך תהיה

רפואה שלמה".

מהר הנפח לבית

מלאכתו, נטל משם

שני פטישים גדולים,

וכמו רגע רץ מהרה

לעבר בית הטומאה

בשיפולי העיירה,

ובשצף קצף התנפל

על הבית והחל להרוס

אותו במו ידיו.

מקימי הבנין נזעקו אל

המקום, וניסו להניא

אותו ממעשיו.

הם התנפלו עליו כדי

להבריח אותו

מהמקום, אבל הוא

התנגד להם במלוא

העוז, והמשיך להרוס

מִשָּׁל לְבַבַּת אַרְיָה הַנִּכְנָסֶת לְאוּלָם חַתְנוֹת. מִי שְׁחוֹשֵׁב
שְׁזֵהוּ אַרְיָה אֲמַתִּי - בּוֹרַח מֵרַב פֶּחַד, אֲבָל מִי שְׂיֹדֵעַ
שְׁזֵהוּי רַק תַּחֲפָשֶׁת, שְׁזֵהוּ רַק דְּמִיּוֹן - אֲמַנָּם אֵינּוּ מְסַלֵּק
אֶת הָאֲרִיָּה מֵהָאוּלָם, אֲבָל הוּא אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִמֶּנּוּ...
'דְּמִיּוֹן כְּאֲרִיָּה יִכְסוּף לְטְרוּף', הַדְּמִיּוֹן הוּא כְּמוֹ בְּבַת
הָאֲרִיָּה!
עֲלִינוּ לְזָכֹר שֶׁהַדְּמִיּוֹן לֹא הִגִּיעַ אֵלֵינוּ מֵעַצְמוֹ. **רְבוּנוּ שָׁל
עוֹלָם, הוּא זֶה שֶׁשָּׁלַח אֶת הַדְּמִיּוֹן וְאֶת הַפֶּחַד! 'הִנֵּךְ
אֶחָד בְּכָל דְּמִיּוֹנוֹת' (שִׁיר הַפְּבוֹד), הַשֵּׁם הוּא זֶה
שֶׁמִּתְחַבֵּא בְּעֵמֶק הַדְּמִיּוֹנוֹת וּמִחֻכָּה שֶׁנִּמְצָא אוֹתוֹ שָׁם!
'הַשֵּׁם שֶׁמְעִתִי שְׂמֵעָךְ - יִרְאֵתִי' (חֻבְקוֹק ג', ב), רְבוּנוּ שָׁל
עוֹלָם, כָּל הַפֶּחַדִּים שְׁלִי בְּאִיִּם רַק מִמֶּךָ! אֲתָה מְשֻׁמֵּעַ
לִי אוֹתָם, כְּדִי שְׁאָבּוּא וְאֶתְקַרַּב אֵלֶיךָ!**

"לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום"

(כה, יב)

אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו (מדרש רבה)

מהו "בדין" שיטול שכרו, וכי משהו חשב שלא בדין?

ועוד קשה, דלכאורה הרי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא

- בזה העולם לא מקבלים את השכר של עשיית מצוה,

רק בעולם הבא (קידושין לט:): ואם כן, היאך אמר הכתוב:

"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר

קנא לאלוקיו, " היינו שקיבל שכר בעולם הזה על מעשהו?

אלא תירץ הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זי"ע דהנה,

כתוב במדרש שבשעה

שהרג פנחס לזמרי,

פרחה נשמתו, והקב"ה

ברוב רחמיו עשה נס

והחזירה לו.

נמצא שלפי מעשהו

של פנחס הגיע זמן

שכרו בעת שנפרדה

הנפש מן הגוף. ואם כי

הקב"ה התחסד עמו

והשיב לו נשמתו, מכל

מקום לא הפסיד פנחס

ולא נדחה זמן פרעון

שכרו. ולכן - בדין הוא

שיטול שכרו.

(פנינים)

"אשר קנא

לאלקיו ויכפר על

בני ישראל" (כה, יג)

בתקופתו של הגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זי"ע,

מרן ה'חפץ חיים', נבנה בית בסמוך לעיר ראדין על ידי

קבוצת גויים פורקי עול, כאשר המטרה העיקרית היתה

להפוך את המבנה הזה למקום של פריקת עול, וכי כך

יוכלו למשוך אחריהם לתוך המבנה נערים תמימים מבני

ישראל, שאמונתם אינה חזקה דיה, כדי ללכוד אותם

ברשתם, ולבסוף להעביר אותם על הדת היהודית ולהפוך

אותם לנוצרים ממש ה"י.

מששמע על כך מרן ה'חפץ חיים', נצטער אותו צדיק

ביותר, והוא חיפש עצות

ותחבולות כיצד לסכל את

מזימתם.

באותם ימים חלתה לפתע בתו

של הנפח שבעיירה ראדין

את הבניין במו ידיו בכעס ובחמה.

עד מהרה נוכחו הבונים לדעת, כי לפניהם עומד אדם

אחוז טרוף במעשיו, אשר מוכן לסכן את עצמו ממש למען

מעשהו, ואם הם לא ימהרו להסתלק מו המקום, הוא

מסוגל להנחית גם על ראשיהם של כל העומדים במקום

את שני הפטישים הללו, ולרוצץ את גולגלותיהם... והם

מהרו להסתלק מהמקום.

כך זכו יהודי ראדין להנצל מעצת היצר, ומנגד, בתו

החולה של הנפח, שבה לאיתנה כפי שהבטיח לו מרן

ה'חפץ חיים'.

כל זאת בזכות קנאותו של

הנפח אשר קנא לשם השי"ת,

וכן כפר על בני ישראל

מהטומאה.

(החפץ חיים ופעלו)

לעי"נ האשה החשובה מרת

מרים יוכבד ב"ר צבי

ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

תלויה בפתח הבית, לא חשב פעמיים, ובחמת זעם חטף את הגלימה וקרע אותה לגזרים.
רבי שאול ראה את מעשהו ולא אמר דבר.
למחרת, כשנודע הדבר שאלוהו מקורביו: "ממה נפשך, אם אתה קפדן מדוע לא הקפדת כשקרע את הגלימה ואם אתה לא קפדן מדוע הפכת להם את שמחתם?"
השיב להם רבי שאול: "כל המדות שיש לאדם צריך לדעת איך להשתמש בהם... כשיש חילול ה' אין מקום לשתיקה ולענוה, וכשיש פגיעה בכבוד האישי, אני משתמש במדת השתיקה והענוה".

(מעשי חכמי הספרדים)

"תחת אשר קינא לאלוקיו" (כה, יג)

כשיצא פעם רבינו הגרא"מ שך זצ"ל במאבק נחרץ נגד פירצה גדולה שנעשתה ע"י אנשים פורקי עול, "הזהירו" אותו מקורביו שיש לחוש לסכנה מאותם אנשים שעלולים לבוא ולזרוק אבנים לעבר חלון ביתו, ועוד כיו"ב, ועלולים להגיע לסכנה של ממש...

אמר להם הרב שך: "אני לא חושש, כי אצלי תמיד גיהנם פתוח לפני, ואני מודע לכך שעלי לבחור, האם לעשות את המוטל עלי, ולשלם

את המחיר, או לוותר ולקבל את הגיהנם, שאני רואה אותו פתוח לפני..."

(הלמות עמלים)

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה"

הנועדים על ה' בעדת

קורח כי בחטאו

מת ובנים לא היו

לו ויקרב משה את

"תחת אשר קינא לאלוקיו" (כה, יג)

מרגלא בפומיה של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מה שכתב רבינו יונה ז"ל: כתוב בתהלים (קיט, קלו) "פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך".

מדוע אומר "לא שמרו" במקום "לא שמרתי"?
אלא שמדבר באיש צדיק, אשר בראותו בני אדם זולתו שלא שומרים את התורה, לבו כואב ועיניו דומעות.
וסיפר על רבי משה בלוי זצ"ל, איש ירושלים, אשר פעם בשבת קודש יצא מביתו וראה איש עברי מחלל שבת בפהרסיה.

הוא הזדעזע כל כך מעצם המחזה, עד שגבר חומו ונפל למשכב.

ופעם כשסיפרו אנשים לפני הרב צדקה על פירצה חדשה, שפתחו מרשיעי ברית מכשלה של בשר פיגולים במרכז העיר, הקשיב לדבריהם בכאב עצור ונאנח מרה ושאלם חרישית: "ולא קם מתוך העדה אפילו פינחס אחד"?
(וזאת ליהודה)

"תחת אשר קינא לאלוקיו" (כה, יג)

הגאון המקובל רבי שאול קצין זצ"ל, היה גר מול בית הכנסת מוסאיוף.

פעם כששב מבית הכנסת בלילה, שמע קולות שירה ו"חינגה".

הוא הבחין ששרים שירים אסורים וחשש גם לריקודי תערובת רח"ל.

בקנאותו הגדולה לכבוד השי"ת נכנס לאותו בית, ובמקל שבידו שבר את כל ה'למפות' (נרות מנפט) ונעשה חושך ובלגן וכל המוזמנים ברחו כל אחד לביתו.

רבי שאול אף הוא חזר לביתו.

בעל השמחה מרוב זעמו על

רבי שאול שהשבית

שמחתו, נכנס בכעס

לבית רבי שאול, הוא

ראה את גלימתו

ההדורה של רבי שאול

בעל החובות הלבבות מספר: באחת העירות היה חסיד אָחַד שָׁנְהַג לְהִסְתּוֹבֵב בְּלֵילוֹת בְּיַעֲרֹת וּלְצַעֵק אֶל הַשָּׁם. שָׁאָלוּ אוֹתוֹ פְּעַם - הֲאֵם אֵינְךָ פּוֹחֵד לְהִתְהַלֵּךְ כְּךָ בְּתוֹךְ הַיַּעַר בְּאֲמֻצֵּעַ הַלַּיְלָה?
אָמַר הַחֲסִיד: וְדַאי שָׁאֲנִי פּוֹחֵד!
- וּמִדּוֹעַ בְּכָל זֹאת אַתָּה נִכְנָס?
- אֲנִי אֲמַנָּם פּוֹחֵד, הַשֵּׁיב הַחֲסִיד, אָבֵל יוֹתֵר מִשָּׂאֲנִי פּוֹחֵד - אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ!
כִּי כָל הַחַיִּים אֲנִי חוֹזֵר וּמְשַׁנֵּן לְעֲצָמֵי שֶׁהִכַּל מִשְׁמִימִם, אֲנִי אוֹמֵר תָּמִיד 'אָבָא, הִכַּל זֶה אַתָּה!
הֲאֵם כָּעַתָּה, בְּשָׂאֲנִי פּוֹחֵד - אֲנִי אֲמוֹר לְהַגִּיד לְרַבּוֹנִי שֶׁל עוֹלָם - עֲכָשׁוּ אֲנִי לֹא בְּטוֹחַ שְׁזֶה אַתָּה!?
וְהָרִי אִם הִכַּל זֶה הוּא - לְמָה לִי לְפַחֵד?
(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

משפטן לפני ה'" (כז, ג-ה)

בגליון הבאר (תרצ"ב) מובא, שאל הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע, מה נפקא מינה בזה שאמרו 'אבינו מת במדבר והוא לא היה בעדת קרח'?

ועוד צריך להבין למה הקריב משה את משפטן לפני ה' ותירץ, שבנות צלפחד חשבו שאולי יוכלו להחניף למשה בכך שיאמרו לו 'אבינו מת במדבר והוא לא היה... בעדת קרח', - כלומר הוא כן רצה שאהרן יהיה הכהן גדול והיה נגד קרח, אלא 'בחטאו מת'. וכששמע משה רבינו את דבריהן החליט לא להורות דין זה כי אולי חס ושלום יהיה חשש קטן של נגיעה של חנופה, לכן מיד 'ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן

אשר אין להם רועה" (כז, יז)

קודם פטירתו אמר הכתב סופר זצ"ל דברי תורה, ובין הדברים פירש את הפסוק הנ"ל שהחילוק בין רועה לבין מנהיג הוא, שהרועה אינו מתכוון לשלום הצאן כלל, וכל מגמתו הוא לגדלם בשלום ולמכרם לסוחרים ולהתעשר מהם. אבל למנהיג ישראל אסור לחשוב על עצמו כלל, וחייב רק לחשוב כל היום על טובת העם.

אם יבוא חלילה איזה דבר סכנה לעם או לצאן, הרי הרועה יברח הראשון ויותר את הצאן לבדם בלי השגחה, לעומת מנהיג בישראל, שיצא ראשון להלחם נגד הסכנה ויעזור לבני העם שלא יארע להם שום נזק.

ביקש משה רבינו מהקב"ה, 'יפקוד ה' אלקי הרוחות... איש על העדה, איש אשר יצא לפניהם' וישגיח עליהם במסירות, 'ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה', שלא יהיה בבחינת 'רועה' שדואג רק לעצמו, רק יהיה מנהיג אמיתי הדואג לשלום טובת עמו וצאן מרעיתו.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם" (כז, יז)

הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל סיפר לקהל חסידיו, עד היכן צריכה להיות הדאגה והמסירות לזולת. מעשה באדם שלמד במשך שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו, היה צריך לקבל הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם. הגיע אותו אדם לרופא המפורסם.

שאל הרופא הבוחן: "מה התרופה לאדם שנפצע ודמו קולח?" השיב הנבחן:

"לוקחים תרופה פלונית והיא עוצרת את הדם". המשיך להקשות הבוחן: "וכשאינן תרופה זו נמצאת, מה צריך לעשות?" השיב הנבחן: "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם".

שאל שוב הבוחן: "ואם גם תרופה זו אינה נמצאת?" השיב הנבחן: "לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם". שוב שאל הבוחן: "ואם אין גם חתיכת בד, מה צריך לעשות?" נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה.

פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת. הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער. כיצד יתכן, שכל מה שלמד במשך שנים והתמחה במקצוע הרפואה הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה?

הוא פנה לבוחן ושאל: "מה על הרופא לעשות במקרה כזה, הרי אין חתיכת בד, כיצד ניתן לסייע לחולה?"

השיב לו הרופא הבוחן: "בשעה שאין בד ובגד לשרוף בכדי לעצור את הדם, אז החובה עליך לקרוע בד מבגדיך שלך ולחסום את קילוח הדם.

אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא אם אין מצב החולי נוגע לליבך, עד כדי שתקרע בד מבגדיך.

כך צריכה להיות ההרגשה כלפי הזולת, ולכן פסלתי את בחינתך".

"ושעיר עיזים אחד לחטאת" (כח, טו)

"אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי על שמיעטתי את הירח" (רש"י)

יש להבין: אם הקב"ה כביכול חטא במיעוט הירח, מפני מה אנו, בני ישראל, אלו שצריכים להביא חטאת על כך בראש חודש?!

בספר 'לחמי תודה' ביאר באופן נפלא: הלבנה הרי טענה "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד", ועל כך השיב לה הקב"ה "לכי ומעטי את עצמך".

אלא שאם כן, היה הקב"ה צריך לכאורה להגדיל את החמה ולא להקטין את הלבנה.

אולם לא ניתן היה להגדיל את אור החמה, משום שעל הפסוק "וירא אלוקים את האור כי טוב" כתב רש"י בשם המדרש "ראהו שאינו כדאי להשתמש בו רשעים, והבדילו לצדיקים לעתיד לבוא".

"אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי על שמיעטתי את הירח", שאילו לא חטא האדם והיו רשעים בעולם, לא היה צריך לגנוז את אור השמש ואף ניתן היה להגדיל אותו ולא היה צורך למעט את הירח.

משחטאו הבריות והיה צורך למעט את הירח - הביאו כפרה עלי..."

(במחשבה תחילה)